

Södra Dalarnas Sparbank

Pelare III 2016

Innehåll

1. Inledning.....	4
2. Södra Dalarnas Sparbank	4
2.1 Verksamhetsåret 2016	4
3. Bankens organisation	5
3.1 Styrelse- och ledningsinformation.....	5
3.2 Mångfald och lämplighet.....	5
3.3 Styrelsens utskott	5
4. Ersättningssystem	6
5. Riskhantering	6
5.1 Riskhanteringssystem	6
5.2 Riskstrategi.....	6
5.3 Riskorganisation	7
5.3.1 Första försvarslinjen.....	7
5.3.2 Andra försvarslinjen	8
5.3.3 Tredje försvarslinjen.....	8
5.4 Styrelsens riktlinjer för att styra och hantera risker	8
6. Risker	9
6.1 Kredit- och motpartsrisk.....	9
6.1.1 Definition.....	9
6.1.2 Riskkaptit	9
6.1.3 Riskhantering	9
6.1.4 Regelverk och tillämpad metod.....	9
6.1.5 Riskklassificering och säkerheter	10
6.1.6 Kreditriskjusteringar	10
6.2 Marknadsrisk	10
6.2.1 Definition.....	10
6.2.2 Riskkaptit	10
6.2.3 Riskhantering	10
6.2.4 Aktiekursrisk.....	10
6.2.5 Valutarisk	10
6.2.6 Ränterisk.....	11
6.3 Likviditetsrisk	11
6.3.1 Definition.....	11
6.3.2 Riskkaptit och övergripande mål.....	11
6.3.3 Likviditetsreserv	11

6.3.4	Riskhantering och finansieringsstrategi	12
6.3.5	Beredskapsplan och stresstester	12
6.3.6	Likviditetsexponering	12
6.4	Operativ risk	12
6.4.1	Definition	12
6.4.2	Riskaptit	12
6.4.3	Metod för beräkning av operativa risker	13
6.4.4	Hantering av operativa risker	13
7.	Kapitalhantering	13
7.1	Kapitaltäckning och internt bedömt kapitalbehov	13
7.2	IKLU-processen.....	14
8.	Bruttosoliditet.....	14
9.	Styrelsens yttrande om riskhantering	15

1. Inledning

Denna rapport som publiceras en gång per år avser att informera om Södra Dalarnas Sparbanks risker, riskhantering och kapital situation i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar, Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2010:7) om hantering av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag. Vidare i enlighet med EU direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, CRD4, samt EU förordning 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, CRR.

Rapporten avser, om inget annat skrivs, förhållanden per 2016-12-31.

2. Södra Dalarnas Sparbank

Södra Dalarnas Sparbank är Dalarnas äldsta sparbank med verksamhetsområde som geografiskt omfattar tre kommuner; Hedemora, Säter och Avesta. Dessa kommuner präglas av olikheter i form av industri – lantbruk, handel – tillverkning samt boende och kommunal verksamhet. Banken har en stark position inom verksamhetsområdet med huvudkontor i Hedemora och kontor i Långshyttan och Stora Skedvi.

Bankens verksamhet består till störst del av in- och utlåning till privatpersoner och till små och medelstora företag i verksamhetsområdet. Förutom traditionella banktjänster erbjuder banken premiumrådgivning, värdepappersspecialist, skogs- och lantbrukskompetens samt försäkringsspecialist. Juridik- och skatterådgivning erbjuds i samarbete med externa aktörer.

Södra Dalarnas Sparbank står under tillsyn av Finansinspektionen och lyder under följande tillstånd:

- Förvaltare av fondandelar
- Mottagande & vidarebefordran av order avseende finansiella instrument
- Handel med finansiella instrument för egen räkning
- Tillstånd att bedriva pensionssparrörelse (IPS)
- Utförande av order avseende finansiella instrument på kunders uppdrag
- Investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument

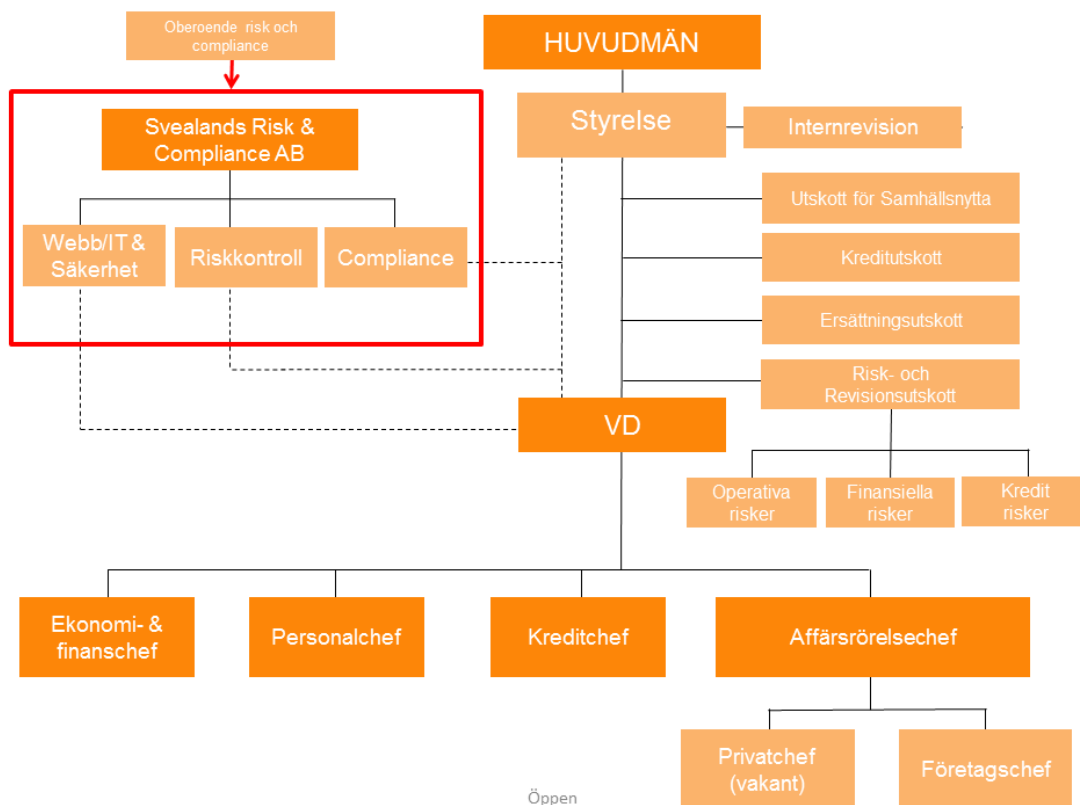
2.1 Verksamhetsåret 2016

Bankens ekonomiska ställning är fortsatt stark. Eget kapital uppgår vid årets slut till 495 Mkr (443 Mkr) och soliditeten till 14,3 % (13,0 %). Bankens balansomslutning uppgick vid årets slut till 3 469 Mkr (3 416 Mkr) och den totala affärsvolymen uppgick till 10 780 Mkr (9 966 Mkr).

Årets resultat före kreditförluster uppgick till 50,2 Mkr (39,1 Mkr). Resultatet är det bästa i bankens historia. Räntenettot minskade marginellt till 74 Mkr (74,7 Mkr) trots ökade volymer pga sjunkande marknadsräntor. Provisionsnettot stärktes jämfört med fg år 31,2 Mkr (29,4 Mkr) främst genom ökade utlåningsprovisioner.

Bankens kostnader före förluster uppgick till 64,1 Mkr (69 Mkr). Kreditförlusterna uppgick till 1,9 Mkr (1,0 Mkr) vilket motsvarar 0,07 % av bankens ingående utlåning. Dessa påverkar således bankens resultat marginellt.

3. Bankens organisation

3.1 Styrelse- och ledningsinformation

Sparbanksstämman beslutar om tillsättning av nya styrelseledamöter samt av styrelsens ordförande, under förutsättning att lämplighetsbedömningen godkänns av finansinspektionen. Det är valberedningens uppgift att komma med förslag till ledamöter i styrelsen samt förslag till arvode.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för bankens verksamhet. Styrelsen fastställer bankens verksamhetsmål och strategier, interna regler för styrning, riskhantering och kontroll. Den tillsätter, utvärderar och entledigar VD samt ser till att information som lämnas är transparent, relevant och tillförlitlig. Styrelsen består av åtta ledamöter samt VD och två personalrepresentanter. Bankens *Policy för rekrytering av styrelseledamöter till bankstyrelsen* samt information om bankens styrelseledamöter, såsom kunskap, erfarenhet och andra styrelseuppdrag, finns tillgängligt på bankens hemsida.

3.2 Mångfald och lämplighet

Styrelsen, vars ledamöter ska ha ett gott anseende med såväl teoretiska som praktiska erfarenheter, ska ha tillräcklig kompetens för att bedöma ärenden inom bankens samtliga verksamhetsområden. Detta innebär att styrelsens sammansättning av ledamöter som en helhet behöver ha kunskap om bankverksamheten, krediter, rättsliga ramor och krav, ledning och styrning, riskhantering, ekonomi, värdepapper, IT samt väsentlig lokalkännedom. Det utförs en årlig genomgång och kartläggning av styrelseledamöternas samlade kompetens. *Styrelsens Mångfaldspolicy* finns i sin helhet tillgänglig på bankens hemsida.

3.3 Styrelsens utskott

Styrelsen arbetar i fyra utskott; Utskott för Samhällsnytta, Kreditutskott, Ersättningsutskott samt Risk- och revisionsutskott. Dessa utskott beskrivs närmare i Årsredovisningen på bankens hemsida.

4. Ersättningsystem

Bankens *Ersättningspolicy* fastställs årligen av styrelsen och omfattar samtliga anställda, anger grunder och principer för hur ersättningar ska fastställas, tillämpas och följas upp samt vilka arbetstagare med arbetsuppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på bankens riskprofil. För att banken ska kunna identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som bankens verksamhet är förknippad med ska ersättningar utformas så att de är förenliga med och främjar en effektiv riskhantering och motverkar överdrivet risktagande. Ersättningar till enskilda medarbetare får inte motverka bankens långsiktiga intressen.

Mer information om ersättningar samt bankens *Ersättningspolicy* med tillhörande riskanalys finns i sin helhet under Finansiell information på bankens hemsida. Övrig information om löner, pensioner m m finns i bankens Årsredovisning.

5. Riskhantering

I bankens verksamhet uppstår olika typer av risker som kreditrisker, marknadsrisker, likviditetsrisker och operativa risker. Bankens styrelse har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten har styrelsen, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen, fastställt policys och instruktioner för verksamheten. Styrelsen har i särskild instruktion inom vissa ramar delegerat ansvaret till olika andra funktioner. Rapportering sker regelbundet till styrelsen.

5.1 Riskhanteringssystem

Bankens riskhanteringssystem möjliggör en kontinuerlig utvärdering av de risker som verksamheten är förknippad med. Det upprättade riskhanteringssystemet är en integrerad del av bankens beslutsprocesser och bidrar till att målen för bankens verksamhet kan uppnås inom beslutad riskaptit.

Riskhanteringssystemet i banken innefattar de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att fortlöpande kunna identifiera, mäta, hantera, kontrollera och rapportera de risker verksamheten är, eller kan bli, exponerad mot.

De huvudsakliga beståndsdelarna i bankens riskhanteringssystem är:

- Organisation och ansvar
- Principer och mål för att styra och hantera risker
- Riskaptit och risklimiter
- Definierad process för riskhantering
- Beslutade metoder för att mäta risker
- Process för intern kapital- och likviditetsutvärdering, IKLU
- Funktion för oberoende riskkontroll
- Rapporteringsrutiner

Riskhanteringssystemet omfattar både de risker som ska täckas av de legala kapitalkraven och andra väsentliga risker som verksamheten för med sig. Riskhanteringssystemet utvärderas och uppdateras regelbundet för att säkerställa att varje del är relevant, korrekt och att de speglar gällande regelverk och praxis.

5.2 Riskstrategi

Bankens verksamhet bedrivs så att riskprofilen vid var tidpunkt är anpassad till Bankens kapacitet att bära risk inom fastställd riskaptit samt verksamhetsmål. En grundläggande förutsättning i bankens riskstrategi är därför att verksamhetsplanen tar utgångspunkt i och utvärderas gentemot fastställda riskaptiter och limiter. Detta gäller även bankens process för IKLU och kapitalplanering.

För att möjliggöra en god styrning av riskexponeringen innehåller den riskrapportering som regelbundet rapporteras till styrelsen en uppföljning av hur riskexponeringen vid rapporteringstillfället förhåller sig till beslutade riskaptiter och risklimiter. Om verksamheten under perioden mellan fastställda rapporteringstillfällen får kännedom om överträdelser av aptit eller limit, eller om det bedöms att det finns en betydande risk att överträdelse kommer att ske, ska detta omedelbart rapporteras till styrelsen.

Med riskbärande kapacitet avses förmågan att möta förluster som uppstår med i första hand bankens löpande intjäning och i andra hand genom utnyttjande av bankens kapitalbas. Utgångspunkten är att bankens förväntade förluster ska bäras av löpande intjäning medan oförväntade förluster ska täckas genom utnyttjande av kapital i den mån de inte täcks av löpande intjäning. Bankens likviditetutveckling följs löpande och en likviditetsreserv ska hållas med hänsyn till att innehaven ska vara likvida, även i ett stressat scenario. En beredskapsplan finns som löpande uppdateras och som inbegriper en intern kommunikationsplan.

Finansieringsstrukturen ska anpassas till tillgångarnas, t.ex. utlåning och likviditetsportfölj, förutsättningar och ta hänsyn till beteenden i stressade marknadssituationer. Kundernas inlåning är basen för bankens finansiering och ska vårdas med sikte på långsiktiga relationer.

Till skillnad från finansiella risker kan det för vissa risktyper, exempelvis legal risk och ryktesrisk, vara svårt att kvantifiera riskexponeringen och ställa denna i relation till riskbärande kapacitet. För dessa risker krävs en mer kvalitativ bedömning av hur risken ska hanteras och kostnaden för att minska riskexponeringen ska då vägas mot den bedömda effekt en viss åtgärd bedöms ha på risknivån.

I enlighet med regelverk har banken upprättat en Återhämtningsplan som beskriver vilka åtgärder som kan vidtas för att återställa sin finansiella ställning vid en kraftig försämring. Detta arbete belyser en viktig del av Bankens riskstrategi. Banken har erhållit beslut från Finansinspektionen att få tillämpa förenklad Återhämtningsplan enligt FFFS 2016:20.

5.3 Riskorganisation

Banken är organiserad utifrån principen om tre försvarslinjer vilket utgör utgångspunkten för fördelning av ansvar kopplat till intern styrning, riskhantering och kontroll i banken. Första försvarslinjen utgörs av den operativa verksamheten. Andra och tredje försvarslinjen utgör kontrollfunktioner och är oberoende, såväl från verksamheten som från varandra. Andra försvarslinjen är organisatoriskt placerad under VD, men direktrapporterar såväl till ledning som till styrelse. Den tredje försvarslinjen är direkt placerad under Bankens styrelse. Varje kontrollfunktionens arbete regleras av separata interna regler.

5.3.1 Första försvarslinjen

I första försvarslinjen återfinns verksamheten som ansvarar för att utföra det dagliga operativa arbetet. Respektive chef i banken ansvarar för det operativa arbetet inom respektive ansvarsområde samt att lagar och förordningar, policys och instruktioner är kända och följs. De har fullt ansvar för riskhanteringen inom den egna verksamheten. Vidare ansvarar varje chef för att personalen inom dennes ansvarsområde har en god kunskap om gällande regelverk och att detta följs.

För att stärka det interna regelverksarbetet i första försvarslinjen har ett tydligt kontrollpaket tagits fram för bankens samtliga chefer. Syftet är att regelbundet och i god tid identifiera om arbetssätt och/eller rutiner fungerar tillfredsställande. Dessa kontroller genomförs av ansvarig chef och rapporteras till VD, vid avvikelser behandlas dessa i ledningsgruppen för beslut om åtgärder.

5.3.2 Andra försvarslinjen

I andra försvarslinjen återfinns bankens Riskkontrollfunktion och Compliancefunktion. Dessa är utlagda i bankens delägda bolag Svealands Risk & Compliance AB. Funktionerna stödjer och kontrollerar första linjens arbete med riskhantering och regelefterlevnad och stödjer verksamheten i arbetet med att utforma rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker och regelefterlevnad.

Riskkontrollfunktionen kontrollerar att det finns en riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker dagligen. Riskkontrollfunktionen granskar verksamheten enligt en av styrelsen fastställd kontrollplan. Funktionen ansvarar för att styrelse och VD ska få en samlad bild av bankens riske exponering för att därmed möjliggöra åtgärder och utveckling av strategier mot densamma samt uppföljning av vidtagna åtgärder. Riskkontrollfunktionen rapporterar direkt till styrelsen och deltar även i bankens risk- och revisionsutskott.

Compliancefunktionen ansvarar för att regelbundet granska och utvärdera bankens interna styrning och kontroll samt regelefterlevnad och ändamålsenlighet. Därutöver utvärderar de verksamhetens interna kontroller och lämnar förslag till förbättringar. Granskningen sker enligt en av styrelsen fastställd revisionsplan. Compliance rapporterar direkt till styrelsen.

5.3.3 Tredje försvarslinjen

I tredje försvarslinjen återfinns bankens internrevision. Internrevisionen ansvarar för att på styrelsens uppdrag, oberoende och objektivt, utvärdera och bedöma effektiviteten i Bankens hela ramverk för intern styrning och kontroll, samt komma med rekommendationer och förslag till utveckling och förbättring av densamma. Detta innefattar löpande riskbaserade översyner av hela Bankens arbete kopplat till riskhantering, styrning och kontroll samt ledningsprocesser. Detta innebär utvärdering av såväl första som andra försvarslinjens arbete. Granskningen sker enligt en av styrelsen fastställd revisionsplan. Identifierade iakttagelser tillsammans med föreslagna förbättringsområden rapporteras löpande till styrelse och VD.

5.4 Styrelsens riktlinjer för att styra och hantera risker

Banken hanterar och utvärderar sin exponering mot de risker som verksamheten är utsatt för i enlighet med följande övergripande struktur:

- En hög riskmedvetenhet och sund riskkultur ska finnas hos alla i banken. En tydlig riskkultur skapas genom en gemensam värdegrund, adekvata mätmetoder, effektiv riskhantering men framförallt genom att agera med gott omdöme hos alla medarbetare och chefer.
- Varje medarbetare ska vara medvetna om och förstå de risker som är förknippade med den egna verksamheten.
- Det ska finnas dokumenterade interna rutiner och kontrollsysteem, som även tydliggör ansvar och befogenheter.
- Banken ska ha adekvata rutiner för att bedöma och minimera riskerna med att införa nya produkter och tjänster men även väsentligt förändrade sådana. Processen ska även appliceras på större förändringar av organisationen eller verksamheten. Processen syftar till att bedöma och utvärdera nytillkommande risker mot Bankens riskkapit.
- Mätmetoder och systemstöd ska vara anpassade till verksamhetens behov, komplexitet och storlek.
- Alla väsentliga risker ska identifieras, kvantifieras, analyseras och rapporteras. Risker som banken inte kan få lämplig avkastning på ska minimeras.
- Incidentrapportering ska vara väl fungerande och heltäckande enligt en dokumenterad process.

- För att uppnå önskad kvalitet och effektivitet inom både affärs- och kontrollaktiviteter ska det finnas tillräckliga resurser och kompetens
- Det ska finnas en väl dokumenterad och kommunicerad kontinuitetsshantering inkluderande beredskaps- kontinuitets- och återhämtningsplaner.
- Riskkontrollfunktion och Compliancefunktion ska vara oberoende och ansvara för att löpande identifiera och följa upp de risker som banken är eller kan komma att exponeras mot.

6. Risker

6.1 Kredit- och motpartsrisk

6.1.1 Definition

Med kredit- och motpartsrisk avses risken att banken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och/eller kommer att göra en förlust på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser. Den bakomliggande transaktionen kan exempelvis avse en kredit, en bankgaranti, borgensåtagande ett derivatinstrument eller ett värdepapper. Detta omfattar också den risk som banken tar på sig när banken ställer ut finansiella garantier för att garantera en tredje parts fullgörande av betalning till innehavaren av den finansiella garantin. Till denna risk räknas också den risk som banken har i förmedlade lån till Swedbank Hypotek. I detta sistnämnda fall är förlustrisken begränsad till under året intjänad provision.

6.1.2 Riskkaptit

Banken ska ha en väl balanserad kreditportfölj med låg riskprofil. Bankens kreditgivning ska primärt vara inriktad mot hushållsmarknaden och mindre och medelstora företag samt organisationer, kommuner och landsting. Banken ska i det sammanhanget tillhandahålla såväl boende- och konsumtionskrediter som investering- och rörelsefinansiering. Kravet på en väl balanserad kreditportfölj med låg risknivå kopplat till god lönsamhet ska återspeglas såväl på banknivå som i kreditgivningen på respektive avdelning och kontor.

6.1.3 Riskhantering

Kreditrisken utgör den största delen i beräkningen av bankens kapitalkrav. Kreditrisker förekommer i hela processen vid kreditgivning och beaktas i samtliga moment som prospektering, beredning, utbetalning och under löptiden. Det är därför centralt att det finns en god hantering av kreditrisker. Detta säkerställs bland annat genom ett heltäckande regelverk för kreditgivning och en väl fungerande kreditprocess vilket bland annat uppnås genom att löpande utbilda samtliga anställda som är delaktiga i processen för kreditgivning. Kreditprocessen präglas av dualitetsprincipen samt stöds av ett effektivt systemstöd. För befintliga kreditengagemang ligger fokus på löpande utvärdering i syfte att identifiera förhöjda kreditrisker och vidta åtgärder för att förebygga kreditförluster. Årligen säkerställs genom bankens interna kapitalutvärderingsprocess att tillräckligt kapital hålls för att täcka oväntade kreditförluster. Bankens kreditchef är riskägare för kreditrisker. Vidare är den oberoende riskkontrollfunktionen ansvarig för att kontrollera riskerna.

6.1.4 Regelverk och tillämpad metod

Banken mäter sina kreditrisker löpande. Portföljen genomlysas ur flera olika dimensioner som; riskklasser, säkerheter, volymförändringar, osäkerhetsnivåer med mera. Banken tillämpar schablonmetoden för beräkning av kapitalkrav för kreditrisker. Denna innebär att standardiserade riskvikter för olika exponeringsklasser tillämpas för beräkning av legalt kapitalkrav. Beräkning av kapitalkrav för namn- och branschkoncentration görs med hjälp av Herfindahlindex enligt FI:s metod. En del i mätningen och hanteringen av kreditrisker utgörs av stresstester. Stresstesterna utförs årligen inom ramen för den interna kapital- och likviditetsutvärderingen.

Banken övervakar kommande regelverksförändringar löpande. Ansvaret för övervakningen ligger på banken med stöd av Compliance vilken även är stödjande vid implementering och tillämpning av nya regelverk. IFRS 9 är ett exempel på sådant nytt regelverk vilket träder i kraft 2018. IFRS 9 ställer bland annat krav på att banken ska arbeta med kreditförlust-reserveringar på ett annorlunda sätt. Banken bevakar innebörden av regelverket och arbetar med anpassningen till det samma.

6.1.5 Riskklassificering och säkerheter

Riskklass provas och fastställs i samband med beslut för kreditgivning och kredituppföljning. Riskklassen ligger till grund och påverkar omfattningen av analys och dokumentation av kunden samt hur kunden ska följas upp. Kunder med låg risk kan hanteras i en enklare och snabbare kreditprocess. Kunder med högre risk leder till ökade uppföljningskrav.

Bankens utlåning sker framförallt mot säkerhet i fastigheter vilket banken har lång erfarenhet och stabila rutiner för. Uppdateringar av säkerheternas värden sker årligen för företagsexponeringar och vid behov för exponeringar mot hushåll.

6.1.6 Kreditriskjusteringar

Banken utvärderar kontinuerligt om det föreligger nedskrivningsbehov av lån och om det finns faktabaserat underlag för att så är fallet så klassas fordringarna som osäkra. Som faktabaserat underlag att nedskrivningsbehov kan föreligga räknas till exempel betalningar som är mer än 60 dagar försenade. Bankens huvudprincip är att utvärderingen avseende nedskrivningsbehov görs på individuell basis. Andra objektiva belägg kan vara information om betydande finansiella svårigheter som kommit banken till kändedom.

Mer information om bankens kreditrisker finns i Årsredovisningen på bankens hemsida.

6.2 Marknadsrisk

6.2.1 Definition

Marknadsrisk är att risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisker: valutarisk, ränterisk och andra prISRISKER. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna av ränterisk, valutarisk och aktiekursrisk. I bankens fall utgör ränterisk den största marknadsrisken.

6.2.2 Riskkaptit

Banken har en riskprofil som avspeglar styrelsens beslutade riskkaptit för exponeringar på de finansiella marknaderna. Målet för verksamheten är att med sunt affärsomdöme effektivt förvalta bankens balansräkning och likviditet förenat med ett begränsat risktagande.

6.2.3 Riskhantering

Ekonomi- och finanschef är ansvarig för den löpande finansförvaltningen och därmed den dagliga operativa hanteringen av stora delar av bankens marknadsrisk. Vidare är den oberoende riskkontrollfunktionen ansvarig för att kontrollera riskerna.

6.2.4 Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från en aktie varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Banken får endast inneha aktier för strategiskt innehav och inte för handel. Köp och försäljning av aktier beslutas av styrelsen. Innehav av aktier i Swedbank AB utgör bankens största innehav.

6.2.5 Valutarisk

Valutarisk uppstår till följd av att tillgångar och skulder i samma utländska valuta storleksmässigt inte överensstämmer. I balansräkningen finns valutarisk i mindre volymer

resevaluta in- och utlåning samt valutaterminer. Med undantag för resevaluta är samtliga positioner täckta genom identiska motaffärer med Swedbank, varför valutarisken är marginell.

6.2.6 Ränterisk

Ränterisk är risken att bankens värde påverkas negativt vid en förändring av räntan. Ränterisk inbegriper såväl prisrisk som inkomstrisk. Med prisrisk avses risken för att marknadsvärdet på bankens placeringar i fastförräntade värdepapper sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk, eller prisrisk, ökar med åtagandets löptid. Med inkomstrisk avses risken för att räntenettet försämras i ett förändrat genom att räntebindningstiden är olika för tillgångar och skulder. Ränterisken påverkar huvudsakligen som gradvisa förändringar i bankens räntenetto, som därmed kan påverka rörelseresultat och kapitalrelation på både kort och lång sikt.

Enligt bankens *Riskpolicy* får ränterisk, uttryckt som duration i eget kapital, inte överstiga tre år. För att reducera ränterisken kan räntesäkring användas med olika typer av derivat som exempelvis ränteswapkontrakt. Dessa ska inräknas vid beräkning av duration. Per den 31 december 2016 var durationen i eget kapital 1,43 år.

Mer information om bankens marknadsriskerna finns i Årsredovisningen på Bankens hemsida.

6.3 Likviditetsrisk

6.3.1 Definition

Likviditetsrisk är risken för att banken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrad intjäningsförmåga till följd av att bankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsriskerna uppstår då tillgångar och skulder inklusive derivatinstrument har olika löptider.

6.3.2 Riskaptit och övergripande mål

Bankens affärsmodell bygger på att ha en långsiktig balans mellan inlåning och utlåning till allmänheten. Bankens övergripande likviditetsmål är att säkerställa att banken har en god hantering av likviditetsriskerna och alltid har en reserv av likvida tillgångar att tillgå för att möta perioder med särskild påfrestning på bankens likviditet. Banken ska endast exponeras mot måttliga likviditetsriskerna och där risktagandet ska vara minimalt. Ofrånkomligen möter dock banken likviditetsriskerna i den löpande verksamheten men dessa ska alltid begränsas så de inte riskerar bankens möjlighet att uppfylla sina åtaganden. Styrelsen anser att banken alltid ska ha en tillräcklig likviditet för att klara en period om 30 dagar i ett stressat scenario och en likviditetstäckningsgrad som ligger 20 % över gällande lagkrav. Bankens likviditetsreserv ska uppgå till lägst 10 % av inlåningen från allmänheten. Med denna nivå på likviditeten, anser styrelsen att banken kan bemöta tidsperioder med stora uttag.

6.3.3 Likviditetsreserv

Likviditetsreserven hålls för att säkra bankens betalningsförmåga kopplat till sina åtaganden i det fall de källor till likviditet som vanligtvis används bortfaller eller försämras.

Likviditetsreserven får innefatta följande tillgångsslag:

- Kassa och behållning på konto i annan bank.
- Säkerställda obligationer.
- Belåningsbara värdepapper utfärdade av stat, landsting eller kommun.
- Placering av medel hos svenska staten

Tillgångarna i bankens likviditetsreserv ska vara omsättningsbara till förutsägbara värden och tillgängliga på kort sikt. De är inte ianspråktagna som säkerheter eller på något annat sätt som begränsar användningen av likviditeten. Storlek och sammansättning på bankens

likviditetsreserv och andra likviditetsskapande åtgärder offentliggörs kvartalsvis på bankens hemsida.

6.3.4 Riskhantering och finansieringsstrategi

För att säkerställa att banken har en god hantering av likviditetsrisker, en reserv av likvida tillgångar och en sund finansieringsstruktur har bankens styrelse fastställt en Likviditetspolicy och en Finanspolicy. Vidare fastställer styrelsen årligen bankens risklimiterna gällande likviditet. Banken ska enligt Likviditetspolicyn endast exponeras mot måttliga likviditetsrisker och har inte som målsättning att öka intäkterna genom ökad likviditetsrisk.

Bankens likviditetsstrategi grundas på att gällande regelverkskrav uppfylls samt att likviditet som finns på bankens konto ska hålla den miniminivå som krävs för att inte äventyra clearing. Överskott placeras enligt bankens Finanspolicy. Banken finansierar utlåningen främst via inlåning från allmänheten. Vidare förmedlar banken aktivt lån mot provision. I den mån ytterligare finansiering skulle behövas kan kreditlimit upptas hos Swedbank. Sparbankerna har dessutom ett nära samarbete med varandra. Inom ramen för detta samarbete finns viss möjlighet till finansiering sparbanker emellan.

6.3.5 Beredskapsplan och stresstester

För att kunna hantera de eventuella konsekvenserna av olika typer av krissituationer har styrelsen fastställt en beredskapsplan för likviditetsrisk. Beredskapsplanen innehåller exempel på händelser som eskalerar och utlöser planen samt listar likviditetsskapande åtgärder. Beredskapsplanen har inte behövt aktiveras under året.

Banken genomför stresstester regelbundet. Resultatet av stresstesterna utvärderas mot bankens fastställda riskkapit och kan användas för att anpassa bankens strategier och riktlinjer.

Banken ska ha en likviditetsreserv som klarar en stressad period av 30 dagar. Beräkningen av reserven ska baseras på flera så kallade stressade scenarior. Scenariorna ska återspegla de två situationerna nedan, samt en kombination av dessa;

- Kraftigt utflöde av inlåning.
- Marknadsvärdet på tillgångarna i likviditetsreserven minskar snabbt.

6.3.6 Likviditetsexponering

För information om bankens strukturella likviditetsexponering med kontraktuell återstående löptid avseende finansiering samt utlåning, se bankens Årsredovisning på hemsidan.

6.4 Operativ risk

6.4.1 Definition

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller otillräckliga interna processer eller rutiner, mänskliga fel, felaktiga IT-system eller externa händelser. Även risken för oegentligheter, internt eller externt, ingår i den operativa risken.

6.4.2 Riskkapit

De operativa riskerna utgör ett väsentligt inslag i bankens totala riskexponering och hanteras som en egen riskdisciplin. Operativ risk är till stor del beroende på verksamhetens omfattning, art och komplexitet. Banken verkar för ett högt riskmedvetande och en sund riskkultur i verksamheten. Genom ett kontinuerligt och integrerat riskhanteringsarbete vill banken minimera de operativa riskerna, men för att kunna nå bankens mål accepterar den dock en viss operativ risk.

6.4.3 Metod för beräkning av operativa risker

Banken använder basmetoden för beräkning av det legala kapitalkravet för operativ risk, vilket innebär ett kapitalkrav på 15 % av en intäktsindikator som baseras på tre års genomsnitt av bruttointäkten. Därutöver har banken en tydligt dokumenterad metod för intern mätning av operativa risker. Löpande utvärdering av risknivå avseende de operativa riskerna görs bl a genom självutvärdering.

6.4.4 Hantering av operativa risker

Riskhanteringen avseende operativ risk är en del av bankens totala riskhanteringsprocess. Bankens personalchef är riskansvarig för hantering och rapportering av operativa risker. Vidare är den oberoende riskfunktionen ansvarig för att kontrollera riskerna. Utifrån bl a tydlig ansvarsfördelning, individuellt ansvarstagande för identifiering av operativa risker, beaktande av operativa risker vid prissättning av nya produkter, incidenthantering, kompetensutveckling samt årlig självutvärdering bidrar alla till en god hantering av den operativa risken i banken.

Incidenthantering

En incident är en händelse eller avvikelse som har eller riskerar att få en negativ inverkan på bankens verksamhet, tillgångar eller förtroende. Incidenten påverkar både produkter, tjänster, funktioner, processer och system. Alla anställda är skyldiga att rapportera misstänkta och konstaterade brott, oegentligheter och andra typer av incidenter. I förebyggande syfte ska även misstänkta hot och risker rapporteras. Riskkontrollfunktionen sammanställer incidentrapporteringen till ledningsgruppen för protokollföring och beslut av eventuella åtgärder.

Kontinuitetsplanering

Banken har upprättat en Kris och kontinuitetsplan för de processer som banken identifierat som kritiska. Planens syfte är att säkerställa förmågan att upprätthålla verksamhet och begränsa förlusterna i händelse av en allvarlig störning. Planen uppdateras och testas årligen.

Självutvärdering

Banken använder självutvärdering av operativa risker för kartläggning, utvärdering och underlag för beslut om riskreducerande åtgärder. Skulle utvärderingen indikera på att de operativa riskerna i banken kräver ett högre kapitalkrav än det legala kravet, kommer utvärderingen att ligga till grund för ytterligare avsättning av kapitalkrav. Självutvärderingen utvärderas och hanteras i ledningsgruppen och styrelsen.

Godkännandeprocess för nya och ändrade produkter, tjänster och marknader (NPAP)

Godkännandeprocessen syftar till att säkerställa att banken inte agerar i produkter eller utför aktiviteter som innebär oavsiktligt risktagande eller risker som inte omedelbart kan hanteras eller kontrolleras inom existerande processer. NPAP omfattar nya eller väsentliga förändringar i produkter, marknader, processer, system samt större förändringar i bankens verksamhet och organisation och ska fullt ut beakta och utvärdera förekommande risker. NPAP ska inkludera identifiering av risker i hela processkedjan såväl som riskbegränsande aktiviteter. Godkännandet baseras på ett beslutsunderlag som innehåller identifiering av risker från alla de delar av organisationen som ska hantera den nya/förändrade produkten.

7. Kapitalhantering

7.1 Kapitaltäckning och internt bedömt kapitalbehov

Syftet med kapitaltäckningsreglerna är att säkerställa att banker har tillräckligt med kapital för att täcka riskerna i sin verksamhet. Vidare syftar de till att skapa en motståndskraftig finansiell sektor som kan stå emot finansiella kriser. Reglerna innebär att bankens kapitalbas minimum ska täcka de föreskrivna kapitalkraven enligt Pelare 1, vilket omfattar kapitalkraven

för kreditrisker, operativa risker och valutarisker. Dessutom omfattar kapitalkravet i regelverket ytterligare identifierade risker i verksamheten i enlighet med bankens interna kapitalutvärdering, IKLU, och de krav som styrelsen ställer på verksamheten, även kallat Pelare 2 krav.

Mer information om bankens kapitaltäckning finns i Årsredovisningen samt i den periodiska information om kapitaltäckning som banken publicerar enligt Finansinspektionen föreskrifter kvartalsvis på hemsidan.

7.2 IKLU-processen

Banken utför minst årligen en intern kapital- och likviditetsutvärdering, IKLU, vilken består av en omfattande bedömning av bankens samtliga risker och kapitalbehovet för dessa samt likviditetsutvärdering med scenarioanalyser. IKLU-processen säkerställer att banken har tillräckligt med kapital även för mer oförutsedda risker genom att ha en tillräckligt stor kapitalbas samt en tillräckligt stor likviditetsbuffert.

Processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och adekvat sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av sitt interna kapitalbehov i relation till detta. IKLU:n ska utmytna i en detaljerad redogörelse av kapitalsituationen inklusive en beskrivning av bankens aktuella riskprofil och riskprofilen fyra år framåt.

Utöver en redogörelse för bankens nuvarande ekonomiska ställning ska minst tre framtida scenarier, varav två stressade, beräknas. För varje scenario simuleras resultat- och balansräkningen i syfte att analysera utveckling av bankens egna kapital samt hur stor kapitalbuffert som är nödvändig för att skydda banken mot förluster som äventyrar det legala kapitalkravet och bankens existens. Dessutom redogörs för vilka metoder banken använder för att mäta och hantera risker, risklimiter och bedömning av kapital uppdelat per relevanta riskkategorier. IKLU:n innefattar alla risktyper som antas kunna påverka verksamheten. Förutom kreditrisker och operativa risker utvärderas kapitalbehovet även för bland annat marknadsrisk, likviditetsrisk och ryktesrisk. Stresstester är en viktig metod i bedömningen av kapital och likviditetsbehov.

Styrelsen ansvarar ytterst för att bankens verksamhet bedrivs på ett sunt sätt och ansvarar för den övergripande kontrollen. Styrelsen ansvarar även för att lämplig organisation för riskhantering och intern kontroll upprättas samt beslutar om processens utformning och innehåll, kapitalbehov, likviditetsbehov och kapitalhållning. Styrelsen ansvarar för att fastställa IKLU-dokumentet årligen. Bankens VD är ansvarig för att processen tas fram, används och löpande anpassas till verksamheten att tillräckligt med resurser ska finnas tillgängligt. Ansvar kan delegeras till andra chefer eller ansvariga. VD är ansvarig för att ta fram underlag till styrelsen.

8. Bruttosoliditet

Bruttosoliditet är ett icke riskvägt mått och utgör ett komplement till de övriga kapitaltäcknings- och likviditetskraven. Genom att måttet inte tar hänsyn vare sig till vem eller vad man lånar ut, kommer det i praktiken att fungera som en säkerhetsspärr. Detta sätter ett tak för hur mycket ett institut får belåna sig, dvs. finansiera sina tillgångar med skuld istället för eget kapital. Bruttosoliditetsmättet uttrycks som kvoten mellan bankens kärnprimärkapital och dess totala tillgångar, inklusive åtaganden som ligger utanför balansräkningen. Givet att bruttosoliditetskravet ska tjäna som en säkerhetsspärr för det riskvägda kapitaltäckningskravet och kalibreras därefter behöver alltså det totala kravet, sättas på en lämplig nivå. Den indikativa nivån som myndigheterna diskuterat uppgår till på 3 % av kärnprimärkapital, under nuvarande förutsättningar.

Banken offentliggör bruttosoliditet kvartalsvis på hemsidan. Per 2016-12-31 ligger nivån på 12,2 %.

9. Styrelsens yttrande om riskhantering

Styrelsen för Södra Dalarnas Sparbank ställer sig bakom den i detta dokument beskrivna riskhanteringen och anser att den uppfyller de krav som kan ställas på denna i förhålland till bankens riskprofil och beslutade strategiska planer.